

PROGRESUL

Abonamentul:

Pe un an 8 cor., pe jumătate de an 4 cor.
Pentru România și străinătate anual 10 cor.

Foae socială-culturală.
Apare în fiecare Sîmbătă.

Redacția și Administrația Nr. 817.
Telefon Nr. 29.

Osana.

Cînd era să se potopiască lumea, un porumbel cu un stîlpar verde în gură a scăpat pe Noe de deznădejde, ear minunea dela muntele Ararat o povestesc și acum școlarii, o povestesc cărturarii popoarelor ca pe o arătare a bunătății lui Dumnezeu. Dacă nu se nimeria Noe mai bun, mai blînd, mai cuminte, mai de omenie decît ceilalți oameni de pe vremea lui, s'ar fi sfîrșit cu viața omenească. Sfînta scriptură ne spune că Dumnezeu n'ar mai fi putut răbda înrăutățirea oamenilor pe pămînt. Tot așa înțeleptul Avram, Moisi, ș. a. m. d. până la blîndul Nazarinean, unul născut fiul lui Dumnezeu, decîteori oamenii o iau razna pe cărările întunerecului, Dumnezeu ne trimite citeun mîntuitor spre a ne scapa de peire.

Și cum Stăpînul de sus păzește omenirea întregă, totastfel poartă grijă și de singuratici, de grupuri de oameni, astrînși laolaltă de aceeași voință, călăuziți de aceeași credință.

Credincioșii din Eparhia Caransebeșului deovremîncoaci sint dezbinați. Un caprici ciudat al vremilor s'a icuit în biserica strămoșească, și cînd în urma curentelor învechite era citp'aci să se prăbușiască temelile acestui așezămînt, ne-a trimis Dumnezeu și nouă un mîntuitor, răsărit din contrastele fiilor acestei dieceze. Se adeverește ș'aici vorba din bătrîni, că „tot răul e bun de ceva“. Războirile dintre frați

gunoiesc uneori ideia mîntuirii. Eată cum am ajuns și noi, în urma frămîntărilor din trecut, să avem azi de ocîrmuitor al diecezei noastre oropsite un Arhieru, care ne-a umplut sufletul de cele mai bune nădejdi, fiind un om cuadevărat fenomenal, cu rare calități sufletești, care fiind pedeașupra și tinăr, ne va scăpa naea de potop.

Intrarea triumfală a P. S. S. Episcopului **Dr. Miron E. Cristea** în dieceza Caransebeșului a fost salutată cu un puternic Osana, ieșit nu numai din sute de mi, ci chiar și din milioanele de pepturi ale acestui neam dornic de înaintare.

Întovărășit de ai săi din Ardeal, din inima cărora a fost smuls de ai săi din Banat, Sîmbătă seara a pus piciorul în dieceză, la Lugoj, unde i-a ieșit în cale întregă populația română din acest oraș falnic bănățean. Din Lugoj până la Caransebeș, pela toate gările unde se opria trenul, țaranii cu toate gloatele lor strigau Osana. Copii alergau și ei desculți, aruncînd flori asupra trenului; preoții poporului îl bineventau pretutindenî cu vorbe mîngăitoare, ear văile resunau de cîntarea chorurilor. Pealocurea călăreții se luau în fugă după tren. M'au pododit lacrimile vîzînd și auzînd cu urechile cum o babă bănățeană, din satul Gavosdia, exclamă fără niciun viclesug: „Țuce-l maica, ce vlădică frumos“ ... vorbe nefătărite ce se ciocnesc cu

rezonările celorce măsoară virtutea și caută valoarea oamenilor după provincii.

La Caransebeș a fost o adevărată intrare triumfală. Festivitățile au fost descrise amănunțit în celelalte foi ale noastre. Ele vor împodobi istoria diecezei noastre. Intronisarea noului nostru episcop e socotită ca o biruință a vremilor întinerite, a evoluțiunii gîndului omenesc care ne face să alergăm vecinic după ceva mai bun. Răsturnarea sistemului refractar de pîn'acum denotă progres, ear progresul e lege dumnezeiască.

P. S. S. Episcopul nostru **Dr. Miron E. Cristea**, dovedindu-se de un corăbier treaz, de o deșteptăciune uimitoare, ne face să vedem într'insul pe al doilea Șaguna. În ajungerea lui la prilejul de a se dovedi cine este, se vadește biruința binelui. Ceice nu se pot ține de el, înzăgăzuiți de cugete absolete, sint osîndiți a ofta ca și cei tăbăriți într'un car cu boi, pelîngă cari vijăe automobilul ... Complexul ațitor însușiri distinse ne inspiră toată nădejdea, că acest arhieru modern va rezbi greutățile apostolice sale, nu numai în dieceza ce i-s'a încredințat deocamdată spre păstorire, ci cu vremea și înafară de granița acestui petec de pămînt.

Eată dece nu numai noi diecezanii, ci și frații nostri de pe alocurea, cari și-au îndreptat privirile asupra noastră, ridicîndu-ne ochii în sus, de unde vine darul desăvîrșit, exclămăm: Osana! Bine este cuvîntat celce vine întru numele Domnului! **Gheorghe Jianu.**

FOILETON.

Alex. Mocsonyi.

4

— Amintiri. —

Ajunși la Brașov încă des de dimineața am mers drept la redacția „Gazeta Transilvaniei“, unde n'am găsit pe nimeni, dar am găsit cea mai complectă disordine, — par'că trecuseră Tătarii prin aceia redacție. În seara tot a acelei zile, după cină, fericitul Mureșanu ne-a rugat să intrăm și în redacție. Era ca într'o biserică. Colecțiile de jurnale admirabil aranjate, candelabrul aprins și busturi de-ale bărbaților noștri mari prin unghiuri; par'că era în raî; pe buzele fericitului Mureșanu un zîmbet de mulțumire. Fericitul Mureșanu nu i-a zis Alex. Mocsonyi nimic, dar plecînd către casă, mî-a spus mie zîmbînd:

— Norocul lor, că n'au știut, că văzuserăm redacția și dimineața.

Ani de-arîndul am mers cu Alex. Mocsonyi pela examenele nepoților lui.

Decîteori l-am rugat, să-l lase să studieze regulat, fie la Budapesta, fie la Brașov, bătrînul Mocsonyi mî-a răspuns:

— Paza bună e lucru de căpetenie; nici unde micîi meî nepoți nu vor fi mai feriți de orce rău, ca în casa și subț paza mea.

Era adevărată fericire ca bătrînul să ia parte la prelegeri, cînd apoi se adîncia în material, idealisîndu-l prin prisma clară a modului său de gîndire.

Într'o zi eram la ora de istorie. Vorbiam elevilor meî despre Machiavelli. Răzimat pe istorici, eu le spuneam, că subț numirea de „machiavellism“ e a se înțelege politica lipsită de bază morală și întemeiată numai pe mîntea rafinată și rece. Așa mă învățaseră și pe mine popii piariști cîndva, și nu cunoșteam altcum chestia aceasta. Și în prelegere m'a întrerupt Alex. Mocsonyi zicînd:

— Pe celebrul „Il Principe“ a lui Machiavelli se bazează Italia modernă, unitatea și independența ei față de atotputernicia papilor!

Ce păcat, că n'am căutat a cunoaște părerile lui Alex. Mocsonyi în multe din chestiile, cari azi ne muncesc pe toți deopotrivă. Era destul să-i puni o scurtă întrebare, ca să le clarifice până în cele mai mărunte minuțiosități. Și după ce își explica cu deamăruntul totul, își punea întrebarea: „— Mă pricepi?“

Și era deajuns un *nu*, ca să reînceapă cu explicările, ear dacă îi respundea: „*da*“, apoi întotdeauna controla acest scurt și cuprinzător răspuns, zicîndu-ți:

— Apoi, dacă: *da*, spune-mi, te rog, cum ai priceput!

Mi-aduc aminte cînd pentru primadată am fost la Birehiș, venînd vorba de trecutul țării, Alex. Mocsonyi mî-a istorisit, cum căzînd la Mohács aristocrația, și cum țeara fiind un stat al așa numitei „una eadem nobilitas“, prin căderea ei, soarta țării fu însași pecetluită. Mulțimea „miseră plebs contribuens“ a fost până la 1848 tot nesocotită. Atunci dete spiritul vremii ultima lovitură vechei alcătuirii! Ei, dar au venit chestia

religiunilor, la 1867, și de atunci începînd Ungaria ajunse subț stăpînirea culturală și materială a speculanților, a unor elemente urgisite, cari au cauzat finea Poloniei, și cari nicicînd și niciunde nu făcură niciun bine.

Principiile politice ale lui Alex. Mocsonyi le-a profestat și popularizat d-nul Dr. Branîște în coloanele „Drapelului“. Mocsonyi credea tare, că politica guvernelor ungare azi-mîne are săse prăbușiască și că dreptatea, eterna dreptate, are să învingă! Prin țînuta sa, și prin toate articolele sale politice, el a propovăduit: pasivitatea politică! Stările deplorabile politice și ideea conservării puterilor noastre, ferirea unui neam întreg, de cursele unui sistem politic destrăbălat, l-a îndemnat pe Alex. Mocsonyi să propage politica pasivității.

Și totuși, acum 7 ani, cînd d-nul Dr. Aurel Vlad, răzleț, de capul său, a inaugurat, prin campania electorală dela Dobra, politica activită, — eu sunt martor viu, cum Alex. Mocsonyi s'a bucurat mult de aceia învingere. Mi-aduc bine aminte cu cît interes a așteptat știrea vestitoare de bucurie, că Dr. Vlad învinse cu o majoritate de 5900-voturi. Prin învingerile, cari au urmat acesteia, Alex. Mocsonyi însuși s'a convins, că conștiința națională s'a întărit mult în șirele luptătorilor. Deși la bătrînețe nu lua parte în politică, sfaturile lui Alex. Mocsonyi deputații noștri dietali l-eau avut întotdeauna în vedere și erau fericiti, cînd el își spunea cuvîntul. Până la moarte Alex. Mocsonyi a urmărit cu cel mai viu interes toate acțiunile noastre politice.

Dr. Ilie Grosșianu.

Despre pomene, praznice și alte datini păgubitoare la poporul nostru.

II.

Să trecem la cazuri concrete. Să luăm de pildă nenorocul când moare cineva dintr'ăi noștri. Ce jelanii... ce vaete...

E bună jelanii, pentru că ia ne scoate greutatea și focul dela inimă, ea ne mai arată și simțirea noastră de oameni cu durere pentru ai noștri. Toată armonia expresiei de jale însă se alterează și se tulbură brusc prin gospodăria și virpăul ce-l fac, nepotrivit, jeluitorii pentru pregătirea așaziselor „pomene”. Aici se întrec apoi în a risipi, în a rivaliza și excela care de care cu „pomene”, cit de mari și grase, cu gândul naiv că acestea vor duce sufletul celui deplins în împărăția cerului, sau cu gândul și mai ridicol: că mortul să nu ducă vre-o lipsă în ale mincării — în lumea cealaltă. Curat păgînism!

Frați preoți! Sintem datorii, avem o mare responsabilitate înaintea aceluia, care prin venirea sa „răsărit-a lumii lumina cunoștinții”, decumva din vina noastră nu s'a risipit încă întunerecul ce planează asupra turmei rînduite sub oblăduirea noastră. Vom vedea.

Să considerăm însă înainte de toate datinele acestea din punct de vedere religios. Senzul adevărat creștinesc al „pomeneilor”, „praznicelor”, „ospetelor”, „nedeilor” ș. a. ar fi: 1) săvîrșirea faptelor de îndurare creștinească, cari fapte împreunate cu rugăciunile noastre, sînt unicele mijloace de intervenire pentru sufletul repozatului să se poată înșirui astfel între cei drepți, să se amintiască (pomenească) cu dreptii. De aici cuvîntul pomana.*

În cazul al 2)-lea, senzul adevărat creștinesc al „praznicelor” (aniversarea patronului casei) ar fi: deprinderea milosteniei creștinești cu cei lipsiți pentru că să se înduplece respectivul patron a se întrepune și el cu rugăciunile sale înaintea lui D-zeu pentru toți membrii familiei prăznuitoare. Tot acest senz se aplică și la serbarea patronului bisericii (rugă, nedee). Totătea senzuri figurate. Vorba e, că milostenia creștinească ni se impune în general prin lege d-zeiască, și e frumos ca pentru marcarea acestor festivități s'o deprindem atunci mai intensiv.

3. Cu ocazinna ospetelor apoi (nunți, botezuri, ș. a.) bucuria părinților ajunși la fericire se fie motorul faptelor de îndurare creștinească, prin cari se mijlocește ajutorul lui D-zeu pentru cei născuți sau căsătoriți.

Milostivi să fim dară căci milostenia adevărată, pelingă că e una dintre cele mai frumoase podoabe ale omului, mai e și o faptă plăcută și bine primită lui D-zeu, dar numai atunci cînd e făcută la loc potrivit, cînd e făcută cu socoteală și cu rînduială bună, cînd e făcută în adevărat senz creștinesc.

Ce vedem noi însă la poporul nostru în locul acestor idei? Vedem nu numai alterația lor, dar vedem — durere — chiar contrarul la ceiace ar trebui să fie.

La poporul nostru a perit idea că numai cei avuți se fac „pomene” (elemozenă) Ba dincontră vedem că și cei mai săraci își fac din pomana chiar chestie de onoare, încît mai bine sînt gata a se îngloba în datorii, decît se omită vreodată „pomana”. Abuzul acesta a luat proporții atît de mari

* Este aceasta o figură antropopoeică pentru că D-zeu ca preperfect, nu poate uita nimic și prin urmare, considerînd lucruri dogmatice, este un nonsenz a zice că D-zeu să „pomenească” să-și aducă amîn de cineva. Cuvîntul: a „pomenei” este dară cuvînt curat liturgic și se folosește aici în senz figurat.

încît astăzi deregulă se 'ntîmplă că cei rămași uită durerea pentru cel mort, fiind copleșiți de o grijă și de-o altă durere și mai mare, durerea că n'au cu ce face „pomana”. Cită abateri dela voința lui D-zău, dela legea firii! Cită prostie la bietul Român!

A perit dealtăparte și idea frumoasă creștină, că „pomana” să se facă numai cu cei lipsiți. Și aici se 'ntîmplă chiar contrarul. Cine se satură mai bine la aceste pomene? ... În capul mesii stă popa, după el dascălul, ș'apoi fruntașii și bogătașii satului, fiecare după rangul și avuția lui. Săracii? ... Aia stau pela ușă. E trist din caleafară că chiar și la „pomana” săracii au să se mulțumiască cu fărîmăturile ce cad de pe masa bogăților, decumva nu se 'ntîmplă, ca în multe locuri, să fie huiduiți și dați afară. Curat bătaie de joc și neomenie!

Aurel Popovici.

CORESPONDENȚĂ.

Recița-mont. la 10 Mai 1910.

Reprezentățiunea teatrală, împreună cu concert și urmată de dans, aranjată Duminecă la 8 Mai st. n. decătre Reuniunea română de cîntări și muzică din Recița-montană, a reușit bine, — peste toată așteptarea.

Opereta originală „La șazătoare” a d-lui Dr. T. Brediceanu a fermecat publicul și a stîrmit potop de aplauze. Chorusul din Recița-montană, sub conducerea d-lui Velceanu a stat și deastădată la înălțime, satisfăcînd tuturor pretențiilor deosebite, cari au asigurat succesul artistic al reprezentațiunii. Ne-am convins că opereta d-lui Brediceanu e vrednică să fie studiată de toate Reuniunile cu puteri corespunzătoare. La noi reprezentațiunea a succes splendid și regretăm numai, că autorul nu a putut fi față să-l putem sărbători.

Costumele frumoase, naționale, împrumutate cu rară bunăvoință decătre reuniunile surorii din Vasiova și Bocșa-română au ridicat frumuseța jocului de scenă. Primiască frații Vasioveni și Bogșeni mulțumirile publicului Recițan, care mult a admirat portul acesta mîndru bufănesc. Acompaniamentul complet, la pian și orchestră, a contribuit fără îndoială foarte mult, la succesul avut.

Am dori numai, ca să se reprezinte încă această piesă românească și să fie apreciată în modul cuvînit de toți Bănățenii.

Correspondentul.

IGIENĂ.

Ofiica.

III.

Cari sînt cele dintăi simptome (semne) ale ofiicei?

Ofiica nu se începe cu tușire și cu flegmă; unde există flegmă, acolo există schimbări în tesutul plămînilor. E constatat că sînt oameni cari au suferit de ofiică, fără de a se simți bolnavi. Acestea sînt procese de ofiică foarte ușoare, de o extîndere mică. Cele mai dintăi simptome al ofiicei e, că sîntem cuprinși de o secătate, o oboseală, ne dor minile, picioarele, cu deosebire dimineața cînd începem a lucra. După cîtva timp iar ne simțim bine, intruaita încît ne credem că sîntem sănătoși. Dar după cîtva timp ear ne simțim foarte obosiți, tușim scuipăm flegmă și avem dureri între — și sub spete. Durerile le simțesc ofiicoșii mai cu samă atunci cînd lucră. Îndată după aceste simptome se mai adaug și altele, și anume: sînt palizi, bateri de inimă, nu au poftă de mîncare, pierd din greutatea corpului, adecă slăbesc, și sînt foarte supărăcioși.

La început ofiicoșii tușesc scurt și sec, și cucit se dezvoltă mai departe tușirea, cuatit mai mult în supără și il doare. Cu deosebire atunci simte dureri cînd morbosul stă culcat pe partea morboasă, așa dimineața cînd se scoală și seara cînd se culcă, dar cu deosebire după mîncare tușesc așa de puternic încît citeodată și vomează.

Prin tușire se dezvoltă flegma, care la început e albă și spumoasă, mai tîrziu e galbînă și lîfine e verde-cenușie. Așa formează un bal, — caracteristic pentru ofiică, — ale cărui margini apar ca roase și se scufundă în apă.

Tusa cu sînge (hemoptisia) e simptomul înfiorător pentru ofiicoșii, dar cu deosebire atunci cînd se repetăză vîrsarea de sînge mai demulteari După vîrsarea de sînge simțese bolnavii o ușurare. Cu deosebire se reculeg bolnavii după o vîrsare, dacă aceasta n'a fost prea tare și nu s'a repetat lute.

Bolnavii pot voma ca un degetar plin, sau pînă la două litre de sînge. Nu fiecare sînge ce-l vomăm provine din plămîni.

Sîngele poate proveni din nas, unde se încheagă și din nas ajungînd în gură îl putem scuipa afară. Dar poate proveni sîngele și din stomac.

Sîngele care provine din plămîni e roșu-deșchis, spumegos, pe care la început îl vomăm în cantitate mică, ear mai tîrziu în cantitate mare.

Cînd sîngele vomat provine din stomac, atunci el e roșu închis, încheagat, ear imul e negru.

La ofiică se ivește cam deregulă și febră (friguri, ferbințeli) Uneori se ivesc frigurile chiar la începutul boalei. Frigurile sînt un semn rău pentru ofiică. Bolnavii cuprinși de friguri se vaiță că din zi în zi slăbesc și că nu au poftă de mîncare. Îndatăce dispar frigurile, se îmbunătățește apetitul și se mărește greutatea corpului.

Din urcarea temperaturii se poate constata mai bine decurgerea și dezvoltarea ofiicei.

Dacă se urcă temperatura corpului la 40 sau peste 40 de grade, atunci e puțină speranță, cînd însă rămîn sub 38 de grade, atunci e speranță de scăpare.

Urmările frigurilor sînt asudările. Seara il cuprind mai tare frigurile pe nohav, pecînd dimineața e temperatura normală și după amiază earăși se ridică. Noaptea scade temperatura și bolnavul asudă foarte tare. Poate să obvină asudări fără de a se ridica temperatura.

Către finea ofiicei se poate îmbolnăvi atît pleura pulmonală cit și costală, adecă se dezvoltă pleurita tuberculoasă (ofiicoasă). Pleura e o peliță ce acopere plămînilor și coastele. Partea pleurei, care acopere plămînilor, se numește pleura pulmonală, ear aceia care acopere coastele, se numește pleura costală. Pleurita causează mari dureri, și aceste provin de acolo că pleura e foarte bogată de nervi simțitori.

Pleurita poate să obvină ca o boală desințătoare, care după o decurgere domoală se vindecă în cele mai multe cazuri. Însă adeseori pleurita are un caracter ofiicos și plămînilor se pot îmbolnăvi.

Ofiica gîtlegiului mai demulteari e o urmare a îmbolnăvirii plămînilor. S'au observat unele cazuri, unde s'a îmbolnăvit mai întîi gîtlejul de ofiică. La începutul laringitei (gîtlej) tuberculoase, bolnavul simțese o gîdelire și tușire în gîtlej, și nu pune niciun pond, dar mai tîrziu răgușeste și de-abia poate vorbi. Simte foarte rar dureri, însă de-abia poate înghiți cînd bea apă și alte beuturi.

Bolnavii nu au apetit deloc, în toate cazurile de ofiică. Cu deosebire bolnavii au antipatie față de carne, deși voesc să o mîncească, vomează. Sînt cazuri cînd bolnavii ar tot mîncea, dar nu se satură și e de însemnat că acești bolnavi nu se ingrașă.

Dacă mațele sînt atăcate de ofiică, atunci se produce diaree (urdinare), care cu greu se poate opri. Bolnavii, în urma urdinării, din zi în zi slăbesc, deabia se pot ținea pe picioare și în fine devin așa de slabi, încît nici din pat nu se mai pot scuia.

Decurgerea ofiicei.

Ofiica decurge în modul următor: Întîi bolnavii simțese o oboseală, slăbesc din zi în zi, nu au poftă de mîncare și tușesc. Ei cred că aceste sînt urmări provenite din receală, și cred că se reculeg cit mai îngrabă.

Din zi în zi bolnavul tușeste mai tare, ear spre seară il ia un frig, ear spre ziua asudă. În decurgerea mai departe a boalei răgușeste, obvin asudări, și bolnavul care pînă acum a

umblat, deși foarte greu, în urma baterii de inimă, și'n urma respirației greoaie, se pune în pat.

E de însemnat, că ofticoșii nu cred că boala lor e periculoasă, ci dintr-o dată au un umor plin de speranțe, și în zilele cele din urmă, adică dinaintea morții, făuresc cele mai frumoase planuri pentru viitor.

Dr. I. Fometescu.

ECONOMIE.

Rostul creșterii vitelor.

Consilierul ministerial, I. Pirkner arată că încă de pe când Ungaria avea cheltuieli bugetare de peste un miliard, venitul fiind în mare parte din recolte, cari atârna de ploile din Mai, s'a spus că trebuie să se facă economiile cele mai mari.

Agricultorii au înțeles că pentru ca meșeria lor să înfloriască, are nevoie de-a spori producerea acelor articole, al căror preț la unitatea de greutate întrece de zece, douăzeci, și mai demultor, pe al cerealelor.

În scurt centrul de gravitate al agriculturii s'a mutat de la producerea de cereale, la cea de vite, și de produse animale.

În 1908 ramura creșterii vitelor de tot felul și a prelucrării produselor animale, a sporit cu cel puțin un miliard și trei sferturi de coroane producerea națională. Două treimi din această sumă vin de la vitele cornute, care ramură a economiei naționale a dat, ca spor de număr și de calitate, în carne, seu, piei, lapte, îngrășăminte pentru pământ, și putere de muncă, un miliard și două sute de milioane de coroane. Cu jumătate de miliard mai mult decât acum douăzeci de ani.

Și, cutoatecă urmările sînt așa de îmbucurătoare, abia a le începutul ei creșterea vitelor.

Cucit, pe fiecare an, producerea de cereale e tot mai anevoioasă, cuatita agricultorii vor avea a se îndeletnici cu creșterea vitelor. Prețurile cerealelor vor suferi scădere din pricina concurenței cu țările producătoare de cereale (America, Rusia, Argentina, etc.); dîmpotrivă prețul cărnei și al produselor animale, cucit mai mare va fi cererea în țară, cuatit vor avea prețuri mai remuneratoare, căci calitatea lor înlătură concurența țărilor rămase mai în urmă.

Căștigul ce-l vor agricultorii e așa de însemnat, încît ar fi cea mai mare greșală să nu-și dea osteneală a-l avea, și loc de întindere este. În Ungaria se poate socoti prețul unei vite cornute, în mijlociu, cu 200 de coroane, de cap; la 100 de km.² sînt numai 2119 capete; numai 40 la sută din numărul vitelor înființă se pot socoti ca selecționate; o vacă dă în mijlociu, până la o mie de litre de lapte. În Germania, unde pămîntul e mult mai prost, și condițiile economice mai neprielnice, se află la 100 de km.², 5510 capete de vite cornute, socotite à 260 de mărci; ear în Svițera 72 la sută în numărul vitelor cari sînt pentru reproducere; ear fiecare vacă, dă, în mijlociu, 2626 de litri.

Deci gospodarii din Ungaria au foarte mult de făcut pănăce vor ajunge la înălțimea Germaniei.

FELURIMI.

Dragoste ca din poveste. Un milionar cu numele Guinaras, din Brazilia (America), doria să se însoare, dar credea că fetele îl iubesc numai pentru banii săi. Din pricina aceasta s'a dus pe jos pînă la Pittsburg (Pa), și acolo îmbrăcîndu-se în haine de muncitor, a lucrat în fabrică cu 15 dolari pe săptămînă. După cîteva luni a făcut

cunoștință cu o fată săracă, Bess Goldie, care i-a plăcut. Fata s'a învoit să-i fie nevastă — s'au cununat.

Abia după cununie, la masa cu oaspeții, a scos inele și brățare în pret de sute de dolari, pe care le-a dăruit miresei, și spre mirarea tuturor a spus, că el are o avere de 15 milioane de dolari (75 milioane de coroane!) în Brazilia.

Mai sînt inimă curate ca în poveste, pe lumea aceasta.

CRONICA.

P. S. S. D. Episcopul Dr. Miron E. Cristea în răspunsul ce l-a dat delegațiunii Reuniunii învățătorilor din Eparhia Caransebeșului, condusă de președintele ei Gheorghe Jianu, a arătat cum și P. S. Sa și-a început cariera ca învățător simplu și modest, cu salariu anual de 300 fl. Va sprijini, deci, învățătorimea din dieceză în munca grea de a sparge țelina, scoțînd poporul din robia întunecăciunii. Răspunsul acesta a umplut sufletul delegațiunii de mîngăere și îmbărbătare.

Vestim din nou candidatura de deputat în cercul Sasca-montană a Baronului Geza Duca de Cadar.

Familia preotului Panciovanu din Iertof a îndurat o grea lovitură de soartă, perzînd pe îngerașul lor Coriolan în vîrsta de 8 anișori. Transmiem sincere condoleanțe întristatei familii. „Domnul a dat, Domnul a luat; fie numele Domnului binecuvîntat“.

Atentatul din Caransebeș, comis asupra consilierului aulic Constantin Burdea, e comentat în foile noastre politice în felurite chipuri.

În presa mare se zvonește că fiul moștenitorului de tron al monarhiei noastre ar lua în căsătorie pe frumoasa princesă Elisabeta, fiica moștenitorului de tron al României.

Candidații de deputați ai partidului național român:

Ighiu:	Dr. Alex. Vaida-Voevod.
Vîntul-de-jos:	Dr. Iuliu Maniu.
Oena-Sibiului:	Dr. Aurel Cosma.
Radna:	Vasile Goldiș,
Boroșineu:	Dr. Vasile Lucaciu.
Iosășel:	Dr. Gheorghe Popa.
Chișeneu:	Octavian Goga.
Șiria:	Dr. Ștefan C. Pop.
Ceica:	Dr. Ioan Suciu.
Beiuș:	Dr. Vasile Lucaciu.
Timca:	Dr. Aurel Lazar.
Boeșă-română:	Dr. Valeriu Braniște.
Lugoș:	Dr. Ștefan Petrovič.
Oravița!	Dr. Ioan Nedeleu.
Zorlențu-mare:	Dr. Gheorghe Popovici.
Caransebeș:	Dr. Aurel Vlad.
Arpaș:	Dr. Alex. Vaida-Voevod.
Făgăraș:	Dr. Nicolae Șerban.
Baia-de-Criș:	Vasile Dămian.
Orăștie:	Dr. Aurel Vlad.
Dobra:	Nicolau Ivan.
Vișeu:	Dr. Gavril Iuga.
Șomcuta-mare:	Dr. Alex. Vaida-Voevod.
Carășeu:	Coostantin Lucaciu.
Ileanda-mare:	Dr. Teodor Mihali.
Celul-Silvaniei:	Gheorghe Pop de Băsești.
Șimleul-Silvaniei:	Dr. Victor Deleu.
Sassebeș:	Dr. Liviu Lemeni.
Cristian:	Dr. Nicolae Comșa.
Moravița:	Dr. Caius Brediceanu.
Rittberg:	Dr. Ioan Erdeli.
Recaș:	Dr. Valer Moldovanu.
Trăscău:	Dr. Zosim Chirtop.
Bălăușer:	Dr. Alexandru Morar.
Simmărtin:	Dr. Romul Boilă.
Zichifalva:	Terențiu Opreanu.
Bega-St.-Georgiu:	Vichentie Petroviciu.

La Sasca-montană a încetat din viață A. Gropșianu, mama avocatului Dr. Mihai Gropșianu.

Învățătorul Nicolae Raicu (Budint) își va serba cununia cu d-șoara Alexandrina Băiaș Lună la 16 Mai n. în biserica ort. din Rusova-nouă. Mulți ani cu bine!

La nou înființata bancă românească „Ancora“ din Gataia au fost aleși membri în direcțiune: Ion Epure, Gheorghe Gașpar, Avram Olariu, Gruia Margan, Ilie Broșteanu, Ilie Ghilezanu; în consiliul de control: Dimitrie Bulgă, Nicolae Marianu, Nicolae Filip și Atanasiu Minea; Director executiv: Simeon Popescu, casier: Trandafir Mircea. Spor bun să le dea Dumnezeu!

Cărțile „Haiducul“ de Bucura Dumbravă, „Vecinii noștri“ de N. Iorga, „Întrunirea națională pin Iași“ și „Neamul Românesc literar“ sînt oprite.

La venitul net al șezătorii din Tievaniul-mare, au mai contribuit, pentru scopul filantropic cunoscut: Ion Bobu 20 cor., Vasile Craia 10 cor. Din Cacova: Traian Lința 20 cor., Liviu Popovici, Pavel Nica, Eugen Cigăreanu cite 10 cor. și Petru Iema din Tievaniul-mare 120 cor.

Tinerimea universitară rom. din Budapesta aranjează Duminecă la 15 Mai c. n. o petrecere cu dans în sala dela „Saskör“.

Puternicul rege Eduard VII. al Angliei a încetat din viață.

Credinciosul Ilie Radu din Ciclova-mont. a dăruit mănăstirii Călugăru un steag frumos.

În biserica Sf. Nicolae din Potsdam au fost botezați decurînd doi preoți mohamedani, convertiți la creștinism.

Cometa Halley s'a putut vedea și în părțile noastre, mai ales din vîrfurile munților.

În Pensilvania muncitorii revoltați au restignit pe cruce pe un negustor de sclavi.

În Rusia e pe cale a se introduce calendarul nou gregorian.

Nouă asesori conzistoriali în Caransebeș: Dr. Petru Corneanu, preot Avram Corcea și referent școlar definitiv: Ștefan Jianu.

Mercuri s'a iscat un mare incendiu la Anina, fiind foc centrala unde se produce electricitatea.

Bibliografie.

Nr. 553 din „Biblioteca pentru toți“ cuprinde *Amin-tirile din război* ale d-nului locot.-colonel Căpălescu. Scrierea aceasta, socotită de profesorul universitar D. Mihail Dragomirescu ca cele mai izbutite memorii militare din câte avem scrise pînă acum în românește, revine într'un mod simplu și atrăgător, cîteva episoade din gloriosul război pentru independență. Ceiace face farmecul acestor povestiri, e că nu sînt simple însemnări istorice, ci descrierile faptelor de arme sînt întretesute cu amintiri de ordin personal cari dau viață și interes înrării. Prețul 30 bani.

Cheia pentru calcularea intereselor, cu instrucțiuni pentru folosirea ei. Sibiu 1910. Editura „Revistei Economice“. Prețul 50 fileri. „Cheia“ de sus o tabelă cu cifre, cu ajutorul căreia prin o simplă înmulțire se pot afla cu cea mai mare ușurință și siguranță interesele după orice sumă pi, anumite zile. Se poate folosi la calcularea intereselor la cambii depunerii, etc. Îndeosebi este chemată a face bune servicii „Cheia“, bărbăților de încredere ai băncilor noastre, dar o vor folosi cu succes și advocații; preoții la socoteliile bisericăști, notarii și colecții de dare comunale; capitaliștii privați, cari cu ajutorul ei pot controla cu exactitate dobinzile ce li-se socotesc după depunerii, efecte (hîrtii de valoare) escontării de cupoane etc. Cu un cuvînt „Cheia“ este o tabelă de adevărat folos practic pentru toți, cari au daraverii de bani și editarea unei astfel de „Chei“ a fost o trebuință demult și adeseori reclamată de noi. Cheia pentru calcularea intereselor, tipărită pe carton tare și durabil, costă 50 fil. și se poate comanda la Administrația „Revistei economice“ în Sibiu (Nagyszeben).

Rămas bun.

Tuturor prietinelor și cunoscuților mei, dela cari n'am putut ajunge să-mi iau rămas bun, le zic pe calea aceasta, Dumnezeu cu voi! Timișoara, 8 Mai 1910.

Marcus Bromberger.

Editor proprietar: Gheorghe Jianu.
Redactor responsabil: Alexandru Purgariu.

Un ucenic (șagîrt)

din casă bună, care să aibă și școală îndestulătoare, se primește la
MAX SITTNER
 timplărie (Tischler) de mobile și pentru zidiri
 în Oravița.

AVIZ.

La timplăria Iohan Formayer
 în Oravița

se pot comanda tofelul de mobile și lucrări pentru zidiri, cu prețuri absolut solide, fiindcă neavînd depozit, costisitor, e în măsură a lucra mai ieftin decît oricare. Pofțiți și vă convingeți!

„PLUGARUL”

societate pe acții din Cacova

x-19

dă

5—6%

și plătește și darea după depuneri. Acordă împrumuturi pe obligațiuni și amortizare cu 6—7%, ear personale cu 8%. Escomptează cambii. Asigurază vite și mijlocește cumpărarea de mașini agronomice.

Premiat cu marele premiu Grand Prix.

Cine dorește să aibă o față albă ca laptele, să folosească **crema americană, pudra americană și sapunul american**, care depărtează de pe față și de pe mini orcefel de pete, și întrece toate mijloacele de acest fel, întrebuințate pînă acum. Se capătă la: **Apoteca Sfîntul Gheorghe în Oravița** (peste drum de prăvălia R. Goldstein).
 Prețul unui borcan de cremă americană 1 coroană. Prețul pudrei americ. 1 cor. 50 fil. Prețul săpunului americ. 80 fil. Incontra durerii de dinți mai bune sînt pi-căturile americane. Prețul 1 cor.

Anunt.

Cele mai bune, mai moderne și mai durabile

ghete și cizme

numai la mine se pot căpăta. In magazinul meu am tot felul de ghetе, lucrate exclusiv în atelierul meu.

După comande pregătesc ghetе americane, vinătorești, ortopedе și alte feluri de ghetе de cea mai bună calitate, ca: ghetе de tină, camașle, ghetе de zăpadă, ghetе comode, etc.

Prețuri solide și moderate.

x-37

Cu stimă

BENEDICT CSONGĂR

Oravița.

De vinzare o mașină de cusut pentru păpucari cu prețul de 50 cor.

Prăvălia IGNATIE FELDMANN

în Oravița.

Mare depozit

de colonial și tot felul de articole de băcănie.

Marfă escelentă, cu prețuri absolut solide.

Secție separată pentru negustori. Vinzare engrois (în mare).

Voi, mătăsuri, aur pentru brodat dantele cu prețurile dela fabrică.

Cea mai mare casă în branșa aceasta pe piața Oraviții.

Depozitul principal și magazinul în casa proprie. Înainte la Peter Șandor

Filiala Telefon Nr. 51. Înainte la Ioh. Wolf.

Magazinul principal. Telefon Nr. 19.

Haine elegante și ieftine

(după măsură.)

Mare asortiment de postavuri englezești și indigene.

Croială după cele mai noi jurnale engleze la

Gross Béla

atelier de croitorie modernă

în Oravița, Stradă principală în casă proprie.

Fondată la 1896.

„ORAVICIANA”

SOCIETATE PE ACȚII
 INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII
 ORAVIȚA.

Capital social Cor. 550.000

Fonduri „ 335.000

Depuneri spre fructificare „ 2300.000

Giroconto la Banca austro-ungară. — Ceconto la Cassa de păstrare poștală Nr. 15.625. — Telefon Nr. 29.

Escomptează cambii, acoardă împrumuturi hipotecare și personale cu 6—8% netto.

Primește depuneri spre fructificare cu 4½% și 5%.

Darea o plătește institutul.

Răscumpără grătit orce fel de cuponi și îndeplinește tot soiul de afaceri de bancă.

Expozitura la Vrană

mijlocește împrumuturi de orice natură, regulează scadențe, primește depuneri spre fructificare și efectuește și alte operațiuni de bancă.